

**ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ**

ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ Α.Ο. Π.Α.Ε.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Η ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ Α.Ο. Π.Α.Ε. είναι ένας οργανισμός που στην μακρόχρονη ιστορία του έχει αποδείξει πως η φιλοσοφία του είναι πλήρως εναρμονισμένη με την πρόνοια και την στήριξη του παιδιού (μέσω πολιτικών προστασίας καθώς και διαφόρων ενεργειών που θα αναλυθούν παρακάτω).

Η ιστορία και το ήθος του Συλλόγου συμπληρώνοντας 115 χρόνια ύπαρξης, καθιστά αυτονόητη ανάγκη την εφαρμογή συγκεκριμένων πολιτικών, με στόχο την πρόληψη και την αντιμετώπιση κάθε κινδύνου αναφορικά με την προστασία του παιδιού που αποτελεί την ραχοκοκαλιά του Συλλόγου.

Ο μακροπρόθεσμος στόχος όλων των σχετικών με τα παιδιά ενεργειών της Π.Α.Ε. ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ Α.Ο. είναι να αναδείξει την δύναμη του ποδοσφαίρου και την συμβολή που μπορεί να έχει ως θετικό πρότυπο στην κοινωνία, πέρα από τις τέσσερις γραμμές του γηπέδου, στο πλαίσιο του Σεβασμού και του Δίκαιου Αγώνα.

Εκτός της Πολιτικής, η λειτουργία και η φιλοσοφία του συλλόγου είναι διαμορφωμένες με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζουν τις αρχές και τις αξίες της Προστασίας και της Πρόνοιας του παιδιού. Οι εργαζόμενοι και το προσωπικό τόσο της εταιρείας αλλά κυρίως της Ακαδημίας στέκονται πάντα σύμμαχοι, συμβάλλοντας με τρόπο ουσιαστικό σε κάθε προσπάθεια που γίνεται από τον Σύλλογο αλλά και από οποιαδήποτε συνεργαζόμενο φορέα με αυτόν.

Οι ενέργειές μας, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν αναρτήσεις σχετικές με τα δικαιώματα του παιδιού μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα (social networks), τη διοργάνωση συνεχών σεμιναρίων και ημερίδων ενημέρωσης με την συμμετοχή των παιδιών αλλά και των εργαζομένων στην Ακαδημία, την πρόσληψη συνεργάτη στον Σύλλογο με την ιδιότητα του Παιδοψυχολόγου ο οποίος ορίζεται και **Υπεύθυνος Προστασίας Παιδιών και Νέων** για να ενεργεί ως σημείο αναφοράς και βασικός αρωγός όλων των προσπαθειών με στόχο την προστασία και την πρόνοια του παιδιού.

Ο **Υπεύθυνος Προστασίας Παιδιών και Νέων** επιβλέπει εκτός των άλλων και την ανάπτυξη και εφαρμογή όλων των πολιτικών και πρωτοκόλλων εντός της ομάδας.

Η Π.Α.Ε. Παναθηναϊκός κάθε χρόνο διοργανώνει και συμμετέχει σε διάφορες ημερίδες και σεμινάρια με βασικό σκοπό την ενημέρωση των παιδιών, αποσκοπώντας στην προστασία τους καθώς και την πλήρης ανακαίνιση των κοιτώνων φιλοξενίας των παιδιών στο Προπονητικό κέντρο και των αποδυτήριων αυτού.

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΝΕΑΡΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ / ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΣΤΩΝ

1. Κατάρριψη του μύθου

Υπάρχουν ορισμένες εσφαλμένες αντιλήψεις σχετικά με το ζήτημα της κακομεταχείρισης, παρενόχλησης και κακοποίησης στον αθλητισμό και πρέπει να καταρρίψουμε τον μύθο και να γίνει σαφές σε όλους τους εμπλεκόμενους.

“Παρενόχληση και κακοποίηση συμβαίνουν στον αθλητισμό”

✓ Σωστό

Παρά τα πολυάριθμα αναγνωρισμένα οφέλη της αθλητικής συμμετοχής, τα στοιχεία δείχνουν ότι η παρενόχληση και η κακοποίηση συμβαίνουν σε όλα τα αθλήματα, σε όλα τα επίπεδα.¹ Η κατάσταση αυτή μπορεί να επιδεινωθεί λόγω έλλειψης ρυθμιστικών πολιτικών και διαδικασιών στις αθλητικές οργανώσεις.

“Παρενόχληση και κακοποίηση δεν συμβαίνουν στο άθλημά μου.”

✗ Λάθος

“Εάν δεν είχαμε ποτέ αναφορά περιστατικού παρενόχλησης και κακοποίησης, αυτό το θέμα δεν μας αφορά”

✗ Λάθος

“Η προφύλαξη αθλητών θα πρέπει να αφορά όλους όσους εργάζονται στον αθλητισμό.”

✓ Σωστό

Όλοι όσοι ασχολούνται με τον οργανωμένο αθλητισμό, μοιράζονται την ευθύνη της τήρησης των αρχών για ασφαλή αθλητισμό

2. Καθορισμός όρων

2.1. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΑΙΔΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ

Η παιδική κακοποίηση αφορά την κακή μεταχείριση, την πρόκληση τραυμάτων (σωματικών αλλά και πνευματικών) των παιδιών από ενήλικες. Η κακοποίηση συνήθως προέρχεται από τους ενήλικες εκείνους που έρχονται σε συχνή επαφή με τα παιδιά και έχουν κερδίσει την εμπιστοσύνη τους.

Υπάρχουν τέσσερις (4) κύριες μορφές κακοποίησης, αλλά ένα παιδί μπορεί να πέσει θύμα περισσότερων της μιας.

- Σωματική
- Ψυχική

- Παραμέληση
- Σεξουαλική

Σωματική κακοποίηση μπορεί να συμβεί σε περιπτώσεις που ο ενήλικας τραυματίζει σωματικά το παιδί με τους εξής τρόπους: χτυπώντας, πιέζοντας, χαστουκίζοντας, ταρακουνώντας ή όποια άλλα απόπειρα άσκησης βίας.

Στο ποδόσφαιρο μπορεί να έχει και την μορφή τραυματισμού λόγω της προπόνησης, όταν το είδος και η έντασή της υπερβαίνει τα σωματικά και ηλικιακά όρια του παιδιού ή όταν εκθέτει το παιδί σε κίνδυνο λόγω κούρασης και κακής χρήσης.

Επίσης μπορεί να πάρει την μορφή χορήγησης απαγορευμένων ουσιών για την βελτίωση της απόδοσης.

Ψυχική κακοποίηση παρουσιάζεται όταν ο ενήλικας αποτυγχάνει να επιδείξει φροντίδα και προσοχή στο παιδί, όταν φωνάζει, προσβάλλει, απειλεί ή εξευτελίζει το παιδί.

Στο ποδόσφαιρο μπορεί να πάρει έχει της εξής μορφές:

- έλλειψη επιβράβευσης των προσπαθειών και της προόδου του παιδιού
- πρόκληση υπερβολικού άγχους δίνοντας βαρύτητα στο αποτέλεσμα ενός αγώνα

Παραμέληση μπορεί να συμβεί όταν ο ενήλικας αφήνει το παιδί διαρκώς μόνο του και δεν του παράσχει την απαραίτητα φροντίδα και στοργή. Επίσης δε περιπτώσεις που αδυνατεί να ανταποκριθεί στις στοιχειώδεις ανάγκες του παιδιού για φαγητό, νερό και ρουχισμό.

Στο ποδόσφαιρο μπορεί να πάρει τις εξής μορφές:

- υποχρεώνοντας το παιδί να αγωνιστεί με συνθήκες ψύχους όταν εκείνο δεν είναι καλά ντυμένο ή έχει κρυολογήσει.
- υποχρεώνοντας το παιδί να αγωνιστεί με συνθήκες καύσωνα, μην παρέχοντας τα υγρά (νερό, ισοτονικά ποτά κλπ).

Σεξουαλική κακοποίηση έχουμε όταν ενήλικες ικανοποιούν τις σεξουαλικές τους ανάγκες μέσω

- σεξουαλικής πράξης, ανυποταξίας, στοματικού σεξ ή πρωκτικής διείσδυσης
- προμηθεύοντας πορνογραφικό υλικό (περιοδικά, κασέτες, DVD, βιβλία κλπ)
- λέγοντας ιστορίες ή αστεία σεξουαλικού περιεχομένου

Τα αποτελέσματα σεξουαλικής κακοποίησης είναι οδυνηρά και μπορεί να οδηγήσουν σε ανεπανόρθωτα ψυχικά τραύματα. Ο προπονητής οφείλει να γνωρίζει την σημασία της θέσης του και το γεγονός ότι αποτελεί πρότυπο για τα παιδιά. Οφείλει επίσης να αντιληφθεί ότι υπάρχουν όρια στην σωματική του επαφή με τα παιδιά και θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικός.

2.2. ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η απόδειξη της ύπαρξης κακοποίησης δεν είναι εύκολη ακόμα και για ειδικούς του χώρου. Στις περισσότερες όμως περιπτώσεις υπάρχουν κάποιες ενδείξεις για την ύπαρξή της. Οι ενδείξεις

αυτές είναι σωματικές και είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την αλλαγή στο τρόπο συμπεριφοράς του παιδιού αλλά και του εμπλεκόμενου ενήλικα. Μερικές από τις πιο κοινές ενδείξεις είναι:

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΝΗΛΙΚΑ / ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ Η΄ ΓΟΝΙΟΣ
<ul style="list-style-type: none"> - έχουν ανεξήγητους σωματικούς τραυματισμούς, συμπεριλαμβανομένων μώλωπες, γρατζουνιές, πληγές ή σημάδια αυτοτραυματισμού, όπως ουλές από κόψιμο ή πόνος κατά το περπάτημα ή πόνος κατά την ούρηση - έχουν ανεξήγητα / συμπτώματα ασθένειας, π.χ. στομαχικές διαταραχές και πονοκέφαλοι, τάσεις προς εμετό, ανορεξία, συχνή εφίδρωση - έχουν ξαφνικές ανωμαλίες στην ομιλία - έχουν ξαφνική αλλαγή συμπεριφοράς ή διάθεσης, όπως να γίνει επιθετικός, ή αντίθετα ντροπαλός ή συχνά απόμακρος · αποφεύγουν ορισμένες καταστάσεις ή άτομα - δείχνουν ανεξήγητη φοβία προς τους ενήλικες · γίνονται πολύ μυστικοπαθείς · υποβαθμίζουν συνεχώς τον εαυτό τους / χαμηλή αυτοεκτίμηση · φαίνεται να απομονώνονται / να μην ενσωματώνονται με την ομάδα · απόπειρα αυτοκτονίας. 	<ul style="list-style-type: none"> - φαίνεται να ξεχωρίζει ένα ή περισσότερα παιδιά για «ειδική μεταχείριση» ή ως αγαπημένα ή για επιβολή τιμωρίας - φαίνεται να ενδιαφέρετε περισσότερο για το αποτέλεσμα, παρά αν το παιδί είναι χαρούμενο και διασκεδάζει · είναι αρνητικοί και επικριτικοί για παιδί · χρησιμοποιήστε γλώσσα που δεν είναι κατάλληλη, π.χ. συζητούν τη σωματική εμφάνιση των κοριτσιών αλλά με σεξουαλικό τρόπο · δεν σέβονται την ιδιωτική ζωή των παιδιών, π.χ. στα αποδυτήρια · δεν ενδιαφέρονται για τα παιδιά, τι κάνουν ή πού είναι · δεν τηρούν τις οδηγίες και τους κώδικες δεοντολογίας · λένε ότι έχουν δει ένα παιδί να κακοποιείται ή να βλάπτεται ή ότι ανησυχούν και νοιάζονται για μια κατάσταση

Οι ανωτέρω ενδείξεις δεν συνεπάγονται αυτόματα την ύπαρξη κακοποίησης του παιδιού. Οι προπονητές, ως έχοντες την κύρια ευθύνη για την ασφάλεια των παιδιών, όπως και οποιοσδήποτε άλλος, θα πρέπει να αναφέρουν άμεσα οποιοδήποτε περιστατικό υποπέσει στην αντίληψή τους. Οι προβλεπόμενες διαδικασίες σε περιπτώσεις κακοποίησης, περιγράφονται παρακάτω.

2.3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Πρέπει να καταστεί σαφές ότι περιπτώσεις κακοποίησης αφορούν τις δικαστικές αρχές, οι οποίες και φέρουν την ευθύνη για την διερεύνηση της υπόθεσης. Το παρόν εγχειρίδιο

καθορίζει την διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί σε περιπτώσεις καταγγελίας για κακοποίηση.

Τέτοιες υποθέσεις είναι πολύ δύσκολες, απαιτούν προσεκτικούς χειρισμούς και θα πρέπει να στοιχειοθετούνται επαρκώς. Οι κάτωθι περιπτώσεις δύναται να αποτελέσουν την βάση για την έναρξη των προβλεπόμενων διαδικασιών για κατηγορίες κακοποίησης:

- Καταγγελία από το ίδιο το παιδί ότι κακοποιήθηκε.
- Ευυπόγραφη δήλωση από άτομο που ήταν αυτόπτης μάρτυς του περιστατικού κακοποίησης.
- Συνεχόμενες ενδείξεις αμέλειας για μεγάλο χρονικό διάστημα.
- Σημάδια κακοποίησης ή συμπτώματα συμπεριφοράς που παρατηρούνται σε περιπτώσεις κακοποίησης.

Στην περίπτωση καταγγελίας για κακοποίηση θα πρέπει να γίνει αναλυτική καταγραφή των γεγονότων και πιο συγκεκριμένα:

- Ημερομηνία, ώρα και τόπος του συμβάντος
- Πλήρη στοιχεία του παιδιού (Όνοματεπώνυμο, ημερομηνία γέννησης κλπ)
- Όνοματεπώνυμο του ανθρώπου που υπογράφει την καταγγελία
- Περιγραφή των κατηγοριών/παραπόνων
- Κατάθεση του παιδιού για τα γεγονότα της υπόθεσης

Το επόμενο βήμα είναι η γνωστοποίηση στον προπονητή της καταγγελίας και το αντικείμενο αυτής. Ο προπονητής με τη σειρά του έχει αναφαίρετο δικαίωμα να απαντήσει στις κατηγορίες που του προσάπτουν. Ολόκληρος ο φάκελος της υπόθεσης παραπέμπεται στις αρμόδιες δικαστικές αρχές.

Σε κάθε περίπτωση μέχρι την τελική κρίση της υπόθεσης, ο προπονητής θα πρέπει να απέχει των καθηκόντων του. Το μέτρο αυτό έχει καθαρά προληπτικό χαρακτήρα και δεν προσπαθεί να προκαταλάβει τις αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων.

3. Κώδικας Συμπεριφοράς

3.1.ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ

Οι γονείς διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών καθώς λειτουργούν ως πρότυπα τους. Θα πρέπει λοιπόν οι ίδιοι να δίνουν το καλό παράδειγμα και να τηρούν τους κανόνες.

Σε γενικές γραμμές από τους γονείς απαιτείται:

- Να ενθαρρύνουν το παιδί να μάθει ποδόσφαιρο αλλά σε καμία περίπτωση να μην το πιέζουν επίμονα όταν εκείνο δείχνει αρνητικό σε μια τέτοια προοπτική.

- Να έχουν πάντα κατά νου, ότι ο σκοπός της δραστηριότητας είναι η διασκέδαση και όχι το αποτέλεσμα. Θα πρέπει λοιπόν να χειροκροτούν τις προσπάθειες όλων των παιδιών και να τα ενθαρρύνουν κατά την διάρκεια του αγώνα.
- Θα πρέπει να είναι φιλικό στα πλαίσια του «ευ αγωνίζεσθαι» με την αντίπαλη ομάδα και να μην εκτρέπονται σε απρεπείς συμπεριφορές με φωνές, χειρονομίες και βωμολοχίες.
- Να βοηθούν το παιδί τους να αποκτήσει σωστή αθλητική παιδεία και να το υποστηρίζουν ψυχολογικά ώστε να παρουσιάσει σταθερή βελτίωση στις φυσικές και τεχνικές αρετές του.
- Να δέχονται πάντα την απόφαση ενός αξιωματούχου και ποτέ να μην αμφισβητούν τη νακεραιότητά τους.
- Να αποδέχονται την τεχνική κατάρτιση και αξία των προπονητών οι οποίοι προσφέρουν τις γνώσεις του για την ανάπτυξη του ποδοσφαίρου στις μικρές ηλικίες.
- Να αναφέρουν στους προπονητές οποιοδήποτε ζήτημα του παιδιού ή κάποια ανησυχία που ενδέχεται να έχουν.

3.2. ΟΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΣΤΕΣ

Σε γενικές γραμμές οι ποδοσφαιριστές θα πρέπει:

- Να είναι συνεπείς. Σε περίπτωση μη προσέλευσης ή καθυστέρησης να ενημερώνουν τους προπονητές τους.
- Να φορούν τις στολές που θα προμηθευτούν.
- Να εφαρμόζουν τους κανόνες του παιχνιδιού.
- Να μην διαμαρτύρονται στους διαιτητές
- Να φέρονται με σεβασμό στον αντίπαλο και να αποφεύγουν αντιαθλητικές συμπεριφορές.
- Να παίζουν πάντα για διασκέδαση και όχι για το αποτέλεσμα ή για να ικανοποιήσουν τους γονείς τους.

3.3. ΟΙ ΠΡΟΠΟΝΗΤΕΣ

Ο ρόλος των προπονητών είναι επίσης καταλυτικός ώστε να εξασφαλιστεί η τήρηση των προδιαγραφών και των αρχών του προγράμματος. Σε γενικές γραμμές οι προπονητές που θα έχουν την ευθύνη για την εκγύμναση, εκπαίδευση και ασφάλεια των παιδιών, θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις κάτωθι αρχές:

- Οι προπονητές θα πρέπει να σέβονται την προσωπικότητα, την μοναδικότητα και ενδεχόμενη ιδιαιτερότητα των παιδιών και οφείλουν να αποφεύγουν συμπεριφορές που θίγουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Θα πρέπει επίσης να αποφεύγουν κάθε

είδους διακρίσεις απέναντι στα παιδιά, αντιμετωπίζοντάς τα ισότιμα τόσο σε προσωπικό, όσο και σε αθλητικό επίπεδο.

- Οι προπονητές θα πρέπει να αναπτύξουν σχέση εμπιστοσύνης και αμοιβαίου σεβασμού με τα παιδιά. Οι προπονητές οφείλουν να επιβλέπουν τα παιδιά σε μόνιμη βάση και δεν θα πρέπει να τα αφήνουν μόνα τους για κανέναν λόγο.
- Οι προπονητές θα πρέπει πάντα να προωθούν το «ευ αγωνίζεσθαι» και τον σεβασμό στους κανόνες του παιχνιδιού, αποτρέποντας οποιαδήποτε μορφή βίας (σωματική, πνευματική ή λεκτική). Οι ίδιοι θα πρέπει να αποτελούν υπόδειγμα προς τα παιδιά και οφείλουν να μην παρεκτρέπονται για κανέναν λόγο.
- Οι προπονητές οφείλουν να επιδεικνύουν πνεύμα συνεργασίας με το σύνολο των εμπλεκόμενων στο πρόγραμμα (γονείς, ιατρούς, φυσιοθεραπευτές κλπ).
- Υπεύθυνοι για την μετακίνηση των παιδιών είναι οι γονείς. Οι προπονητές θα πρέπει να αποφεύγουν οποιαδήποτε ανάμειξη στην μετακίνηση των παιδιών από και προς το προπονητικό κέντρο. Ιδιαίτερες συναντήσεις κάθε μορφής απαγορεύονται ρητά.

4. Διαδικασίες χρήσης αποδυτήριων

- Ελέγχουμε ποιες είναι οι διαθέσιμες εγκαταστάσεις και εάν αυτές προορίζονται για αποκλειστική χρήση από παιδιά ή κοινές με το ευρύ κοινό και τους ενήλικες.
- Όπου οι εγκαταστάσεις χρησιμοποιούνται από ενήλικες και παιδιά ταυτόχρονα, θα πρέπει να υπάρχει πρόσβαση σε ξεχωριστούς χώρους αποδυτηρίων, ντους και τουαλέτας. Εάν όχι, θα απαιτηθεί πρόσθετη επίβλεψη ή θα πρέπει να ζητηθεί από τα παιδιά να αλλάξουν πριν φτάσουν.
- Για δραστηριότητες μεικτού φύλου, πρέπει να υπάρχουν ξεχωριστές εγκαταστάσεις για αγόρια και κορίτσια.
- Εάν ένα παιδί αισθάνεται άβολα να αλλάζει ή να κάνει ντους δημόσια, τότε καμία πίεση δεν πρέπει να του ασκηθεί για να το κάνει. Αντίθετα, θα πρέπει να ενθαρρύνεται αν το επιθυμεί να αλλάζει στο σπίτι.
- Το ενήλικο προσωπικό δεν πρέπει να αλλάζει ή να κάνει ντους ταυτόχρονα με τα παιδιά που χρησιμοποιούν τις ίδιες εγκαταστάσεις και δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να γδύνονται μπροστά στα παιδιά.
- Δεν θα πρέπει να επιτρέπεται η χρήση κινητών τηλεφώνων ή εξοπλισμού με δυνατότητα εγγραφής βίντεο από το προσωπικό στα αποδυτήρια. Τα παιδιά επίσης θα πρέπει να αποθαρρύνονται από τη χρήση τηλεφώνων στα αποδυτήρια, καθώς η χρήση τους μπορεί να είναι αντιπαραγωγική. Εάν τελικά επιτραπεί στα παιδιά να χρησιμοποιούν τα τηλέφωνα τους, θα πρέπει να τους παρέχονται πληροφορίες σχετικά με την ασφαλή και αποδεκτή χρήση.

- Οι γονείς θα πρέπει να αποθαρρύνονται από το να μπαίνουν σε αποδυτήρια εκτός και αν απολύτως απαραίτητοι. Σε τέτοιες περιπτώσεις, μόνο ένας γονέας του ίδιου φύλου με τα παιδιά μπορεί μπει στα αποδυτήρια και θα πρέπει να ενημερώσει εκ των προτέρων τον προπονητή. Επίσης τουλάχιστον ένα μέλος του προπονητικού επιτελείου του ίδιου φύλου με τα παιδιά θα πρέπει να συνοδεύει τον γονέα.

5. Διαδικασίες μετακίνησης και ταξιδιών (συμπεριλαμβανομένων των διανυκτερεύσεων)

Ένα ταξίδι σε εκτός έδρας παιχνίδια και τουρνουά θα πρέπει να είναι ασφαλές και διασκεδαστικό για τα παιδιά.

Τα ακόλουθα θα βοηθήσουν στην εφαρμογή των κατάλληλων μέτρων διασφάλισης :

- Είναι καλό να υπάρχουν τουλάχιστον δύο ενήλικες που επιβλέπουν κάθε διανυκτέρευση ή ταξίδι. Αν συμβεί κάτι, για παράδειγμα ένα παιδί πρέπει να μεταφερθεί στο νοσοκομείο, ο άλλος ενήλικας μπορεί να συνεχίσει να επιβλέπει τα υπόλοιπα παιδιά.
- Εάν υπάρχουν άνδρες και γυναίκες στα μέλη της αποστολής, είναι σημαντικό να εντοπιστούν οι διαφορετικοί ρόλοι και οι αρμοδιότητες του καθενός.
- Απαιτείται πρόσθετη φροντίδα και υποστήριξη όταν τα παιδιά μεταφέρονται από το συνηθισμένο τους περιβάλλον σε αγώνες εκτός έδρας, ειδικά εάν το ταξίδι περιλαμβάνει διανυκτέρευση.
- Συνιστάται αξιολόγηση κινδύνου για κάθε δραστηριότητα που περιλαμβάνει τη μετακίνηση των παιδιών σε διαφορετικό χώρο/τόπο. Ο σκοπός της αξιολόγησης κινδύνου δεν είναι να βρεθούν λόγοι για να ακυρωθεί ένα ταξίδι αλλά αντιθέτως να εντοπισθούν τυχόν πιθανοί κίνδυνοι εκ των προτέρων, ώστε να μπορούν να ληφθούν μέτρα για την άρση ή τη μείωση τους. Για παράδειγμα, η τοποθεσία ενός ξενοδοχείου μπορεί να μην είναι ασφαλής για τα παιδιά κι εάν αυτό είναι γνωστό εκ των προτέρων, μπορεί να είναι δυνατή η αλλαγή σε άλλο ξενοδοχείο.
- Εάν η δραστηριότητα δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί με ασφάλεια, θα πρέπει να ακυρωθεί.

- Οι ενήλικες που συνοδεύουν παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάληψη της πρωταρχικής ευθύνης την ασφάλεια και την ευημερία των παιδιών υπό τη φροντίδα τους ανά πάσα στιγμή.
- Αυτό ξεκινά από τη στιγμή που το παιδί αφήνει τον γονέα του και τελειώνει μόνο όταν παραδοθεί με ασφάλεια στον γονέα του ή όπως έχει συμφωνηθεί. Πρέπει να κοινοποιείται ξεκάθαρα στους γονείς σε ποιο σημείο τελειώνει η ευθύνη για τη φροντίδα των παιδιών τους προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε σύγχυση.
- Ιδανικά, πριν από ένα ταξίδι ιδίως με διανυκτέρευση/σεις, θα πρέπει να υπάρξει μια σύντομη συνάντηση με γονείς και παιδιά να επιβεβαιώσουν τις διάφορες ρυθμίσεις για το ταξίδι ή αυτές οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται γραπτώς.
- Απαραίτητο είναι οι γονείς να γνωρίζουν τα τηλέφωνα επικοινωνίας έκτακτης ανάγκης των ατόμων που συνοδεύουν την αποστολή και αντίστοιχα οι ενήλικες συνοδοί να γνωρίζουν τα τηλέφωνα επικοινωνίας έκτακτης ανάγκης των γονέων των παιδιών της αποστολής.
- Πρέπει επίσης οι ενήλικες συνοδοί να έχουν επίγνωση τυχόν ειδικών ιατρικών αναγκών ή φαρμακευτικής αγωγής.
- Να ελέγχουν ότι τα παιδιά έχουν τα απαραίτητα ταξιδιωτικά έγγραφα ή έγγραφα ταυτότητας ή άδειες.
- Να βρίσκονται κοντά στα παιδιά και να γνωρίζουν το πού βρίσκονται ανά πάσα στιγμή.
- Τα παιδιά δεν πρέπει να μένουν χωρίς επίβλεψη, ακόμη και για μικρά χρονικά διαστήματα. Αυτό σημαίνει ότι οι ενήλικες που συνοδεύουν δεν πρέπει να αφήνουν τα παιδιά μόνα τους σε ξενοδοχεία το βράδυ.
- Να μην επιτρέπεται στα παιδιά να διανυκτερεύουν μόνα τους σε δωμάτιο ενηλίκων (εκτός αν πρόκειται για μέλος της οικογένειας) ή να κοιμούνται στο ίδιο κρεβάτι με οποιονδήποτε ενήλικα.